

Розвиток дрібної моторики дитини

Вже ні для кого не секрет, що розвиток руки дитини знаходиться в тісному зв'язку з розвитком її мови і мислення.

Рівень розвитку дрібної моторики - один з показників інтелектуальної готовності до шкільного навчання. Зазвичай дитина, що має високий рівень розвитку дрібної моторики, вміє логічно міркувати, в неї досить розвита пам'ять і увагу, зв'язна мова. Непідготовленість до письма, недостатній розвиток дрібної моторики, зорового сприйняття, уваги може призвести до виникнення негативного ставлення до навчання, тривожного стану дитини в школі. Тому в дошкільному віці важливо розвинути механізми, необхідні для оволодіння письмом, створити умови для накопичення дитиною рухового і практичного досвіду, розвитку навичок ручної вмілості. Але в дошкільному віці важлива саме підготовка в письму, а не навчання йому, що часто призводить до формування неправильної техніки письма. Вміння виконувати дрібні рухи з предметами розвивається у старшому дошкільному віці, саме до 6-7 років в основному закінчується дозрівання відповідних зон головного мозку розвитку дрібних м'язів кисті. Тому робота з розвитку дрібної моторики повинна початися задовго до вступу до школи. Батьки і педагоги, які приділяють належну увагу вправам, іграм, різноманітним завданням на розвиток дрібної моторики і координації русі руки, вирішують відразу два завдання: по-перше, непрямим чином впливають на загальний інтелектуальний розвиток дитини, по-друге, готують до оволодіння навичкою письма, що майбутньому допоможе уникнути багатьох проблем шкільного навчання.

Батьків має насторожити, якщо дитина активно повертає аркуш при малюванні або зафарбовуванні. У цьому випадку дитина замінює вміння змінювати напрямок лінії за допомогою тонких рухів пальців повертанням листа, позбавляючи себе цим тренування пальців і руки. Якщо дитина малює дуже маленькі предмети, як правило, це свідчить про жорстку фіксацію пензля при малюванні. Цей недолік можна виявити, запропонувавши малюку намалювати одним рухом окружність, діаметром приблизно 3-4 см (за зразком). Якщо дитина має схильність фіксувати кисть на площині, вона не впорається з цим завданням: намалює вам замість окружності овал, окружність значно меншого діаметру або малюватиме її в декілька прийомів, пересуваючи руку.

Починати роботу з розвитку дрібної моторики потрібно з самого раннього віку. Вже в дитячому віці можна виконувати масаж пальчиків, впливаючи тим самим на активні точки, пов'язані з корою головного мозку. У ранньому і молодшому дошкільному віці потрібно виконувати прості вправи, супроводжувані віршованим текстом (наприклад, «Сорока»), не забувати про розвиток елементарних навичок самообслуговування: застібання і розстібання гудзиків, зав'язування шнурків і т. д. І, звичайно, в старшому дошкільному віці робота по розвитку дрібної моторики і координації рухів руки повинна стати важливою частиною підготовки до школи.

Можливість пізнання навколишніх предметів у дітей більшою мірою пов'язана з розвитком дій рук. З боку може здатися, що дитині простягнути руку до предмета, дістати і взяти його настільки просто, що це не заслуговує на особливу увагу. Але якими простими не здавалися б ці дії для нас, дорослих, потрібно відзначити: у дитини перших місяців життя вони ще відсутні, немовля ще не може виконувати координовані, цілеспрямовані дії. Адже в перші місяці життя всі рухи дитини, в тому числі і рухи рук, носять безумовно-рефлекторний характер, тобто виникають без цілеспрямованого вольового зусилля - вони не навмисно.

Комплексе вправ з розвитку дрібної моторики

У дошкільному віці необхідно проводити роботу з розвитку дрібної моторики і координації рухів рук. Пам'ятайте, що малюкам від року до трьох вправи даються в спрощеному варіанті, доступні їхньому віку. Більш старшим дітям завдання можна ускладнити. Робота з розвитку руху рук повинна проводитися регулярно, тільки тоді буде досягнутий найбільший ефект від вправ. Завдання повинні приносити дитині радість, не допускайте нудьги і перевтоми.

Чим же можна позайматися з малюками, щоб розвинути ручну моторику?

1. Запускати пальцями дрібні дзиги.
2. Разминати пальцями пластилін, глину.
3. Катати по черзі кожним пальцем камінчики, дрібні намистинки, кульки.
4. Зжимати і розтискати кулачки, при цьому можна грати, як ніби кулачок - бутончик квітки (вранці він прокинувся і відкрився, а ввечері заснув - закрився, сховався).
5. Робити м'які кулачки, які можна легко розтиснути і в які дорослий може просунути свої пальці, і міцні, які не розіжмеш.
6. Двома пальцями руки (вказівним і середнім) «ходити» по столу, спочатку повільно, як ніби хтось крадеться, а потім швидко, як ніби біжить. Вправа проводиться спочатку правою, а потім лівою рукою.
7. Показати окремо тільки один палець - вказівний, потім два (вказівний і середній), далі три, чотири, п'ять.
8. Показати окремо тільки один палець - великий.
9. Барабанити всіма пальцями обох рук по столу.
10. Махати в повітрі тільки пальцями.
11. Кистями рук робити «ліхтарики».
12. Хлопати в долоні тихо і голосно, в різному темпі.
13. Збирати всі пальці в щіпку (пальчики зібралися разом - розбіглися).
14. Нанизувати великі гудзики, кульки, бусинки на нитку.
15. Намотувати тонкий дріт у кольоровій обмотці на котушку, на власний палець (виходить колечко або спіраль).
16. Зав'язувати вузли на товстій мотузці, на шнурі.
17. Застібати гудзики, гачки, блискавки, замочки, закручувати кришки, заводити механічні іграшки ключиками.
18. Закручувати шурупи, гайки.
19. Ігри з конструктором, мозаїкою, кубиками.
20. Складати матрешок.
21. Ігра з вкладишами.
22. Малювання в повітрі.
23. Ігри з піском, водою.
24. М'якати руками поролонові кульки, губку.
25. Шити, в'язати на спицях.
26. Малювати, розфарбовувати, штрихувати.
27. Різати ножицями.
28. Малювання різними матеріалами (ручкою, олівцем, крейдою, кольоровою крейдою, аквареллю, гуашшю, вугіллям і т. д.).